

ÚVOD

Vážení čtenáři, nejprve pár slov o vzniku této knihy. Na počátku byl nápad tehdejšího předsedy Trenérské komise pana Antonína Ambrože publikovat sérii knih o koncovkách. Takových knih je v české šachové literatuře málo a byla snaha zacetit tuto mezeru. Podle původní myšlenky mělo postupně vzniknout několik brožur, věnujících se různým typům koncovek. Podobně jako u série ruského velmistra Jurije Averbacha, známého teoretika koncovek. Ten postupně napsal knihy o pěšcových koncovkách, střelcových a jezdcových koncovkách, věžových koncovkách, dále o koncovkách střelce proti jezdcovi a věže proti lehkým figurám, a vše uzavřel dámskými koncovkami. Čím by se mělo začít, je nasnadě – pěšcovkami! Pan Ambrož oslovil velmistra Vlastimila Jansu, zda by se neujal práce nad prvním dílem. Vlastimil souhlasil, i proto že má k pěšcovým koncovkám vřelý vztah. Ten „zdědil“, jak sám vypráví, od svého prvního trenéra, českého mistra Emila Richtera. Richter, československý přeborník z roku 1948 a trenér pražské mládeže (kromě Vlastimila Jansy pracoval i s Jiřím Veselým, Josefem Maršálkem a dalšími), napsal v roce 1958 knihu „Šachové hry končící“. Věnuje se v ní především pěšcovým koncovkám, které měl rád. Vlastimil Jansa mi posléze nabídl, abychom knihu napsali spolu. S potěšením jsem souhlasil, se vztahem k pěšcovkám jsme na tom byli hodně podobně. Vlastimil odvážně prosazoval jiný koncept, než na jaký jsme byli v knihách o pěšcových koncovkách zvyklí. Navrhoval knihu rozdělit na dvě části. V té první by se rozebíraly koncovky, ve kterých hraje prim král. Ukázala by se jeho klíčová role, jeho šikovnost, ale někdy třeba i nemohoucnost.

Ve druhé části by zase dominovali pěšci – pohybliví, utíkající do dámy, blokující, překážející – prostě tvořící hru. Bylo by to opravdu originální pojetí zpracování knihy o pěšcových koncovkách, i když tak úplně černobíle by to být nemohlo. Řada pěšcovek se totiž skutečně hraje podle „královských not“, další podle „pěšcových not“, velmi často ale hraje celý orchestr dohromady! Král bez pěšců nezmůže nic a platí to i naopak. Občas tedy role obou figur splyvají a obě jsou stejně důležité. Nicméně pustil jsem se do práce podle Vlastimilem zadaného klíče. Zatím sám, protože Vlasta měl drobné zdravotní problémy. A když se ukázalo, že problémy nejsou drobné, ale vážnější, než se očekávalo, domluvili jsme se, že knihu napíše sám. Ambiciózní projekt Trenérské komise se mezitím přerušil, ale rozpracovanou práci o pěšcových koncovkách jsem nakonec dokončil. Pěšcové koncovky jsou bojem králů a pěšců, žádné jiné figury se jim do toho nemíchají. Mají svou logiku a neopakovatelnou krásu, takovou, která v jiných koncovkách není. Jsou mnohotvárné – někdy průzračné a jednoduché, jindy zase tajemné a hluboké. Občas člověk na chvíli nechápe, co že se to vlastně na šachovnici děje.